

Нарт делкән бәәдлин тускар

СССР-н Деед Советин ода-хн тѳгссн доладгч сессий деер зәрм депутатнр, атомн болн водородн селмиг сѳрлгъиг уурулхин туск сурвр Советск правительствд орулдж ѳгв. Туунас иштә, СССР-н газадин керг-тѳрин министр А. А. Громыко кумн амтиг цугтнъ оньчта кевәр оньгинъ ѳгүлджәх эн тѳрин туст мана правительств ямаран бәрцтә бәәхин тускар сессий деер бодсдж герчллгъ кев.

Советск Союз, атомн болн водородн селмиг цугтнъ уурулдж, орн-нутгуд зер-зевәр агслгънас энүг цугтнъ хагъ-цулхмн гидж урднъ чигн келджәлә, ода чигн келджәнә гидж А. А. Громыкон герчлгънд темдглдджәнә. Болв, зуг западн державсиг залгч улс, тӯрун болдж США, атомн селмиг уурулшгогъяр седәд, нарт делкән зѳвшәл кехд кесг джиләс нааран юни эвәр болв чигн саалтг болад бәәцхәнә. Терунларн хамдан тедн амтиг гӯрәр алгч зер-зевин кѳрнъгиг улм икдүләд, теднә шин-шин янзта селмсиг сѳрдж үзлгъ кегәд бәәцхәнә.

Тиим цагла, мана орн-нутг чигн бас, эврәннъ әәмшә уга бәәлгәнә сә хәәдж, атомн селм кедж, тӯг сѳрдж үзлгъ кех зѳвтә болдж гарна. Болв, Советск правительств, нарт

делкән бәәдл ууматә боллгъиг уурулдж, цуг государствс хоорндан ни-нѳкцнъгӯ бәәлгъиг тетгхин тѳлә, зер-зевиг цугтнъ агслгънас хаюлдж, тер дотр ядерн селм сѳрлгъиг уурулхин туск зѳвшәл кӯцхин тѳлә кӯчлдж хаалгъ хәәдж йовна. Западн орн-нутгуд болхла эн туст ю чигн кеджәхш.

Зер-зевиг агслгънас гаргъх ик зура кӯцәхин тускар западн державс гун уүлдвр кехәр эс седджәхиг тоолдж, Советск Союз, апрелин чилгчәр ода Лондонд заседать кеджәх, Ниилгдсн Кели-әмтсин Организация комиссин, зер-зевиг агслгънас гаргългъна туск подкомитетд, зер-зевин зәрмсинъ агслгънас гаргъхмн гисн шин селвгүд орулдж ѳглә. Аерофотосъемк кех райодиг зѳвәр икдүлхмн гидж мана орулдж ѳгсн селвгт бас бәәнә, эннъ болхла, урднъ США-н представителмүдин келсн селвгүдлә харгъджана.

Амтиг гӯрәр алдж хуурулх селмсиг уурулгъна цаарандк хаалгъин тӯрун ишкдл болгъдж, атомн сѳрлгъиг уурулхиг, эс гидж цаг зуур зогсахин туск зѳвшәллгъ цаг-түдәлго кехмн гидж советск селвгт бас орулдж ѳгдлә. Тер тѳрин туст Советск Союз ямаран бәрцтә бәәхиг цәәлгъдж,

СССР-н Деед Советин сессий деер А. А. Громыко иигдж келв: „Будг угагъяр наадхмн“ гидж келдг билү, бидн тиим „наад“ кехәр седджәнәвдн. Манла кӯунддж бәәх улст бидн келджәнәвдн: атомн болн водородн бомбс хагъллгъ келгъиг бидн уурулджанавдн, тиим хагъллгъ кедгиг тадн чигн уурултн. Тер селмиг сѳрлгъиг таднкесн цагт, ягъдг болв чигн, бидн бас тиим сѳрлгъ кехвдн. Атомн болн водородн селмиг сѳрлгъиг уурулгън, наадк государствс бас Советск Союзас багъ бишәр кергтә болх зѳвта США-н болн Великобританә правительствс, атомн селмиг сѳрлгънә туст эврәннъ ода бәәх бәрцән сольдж, эн тѳрәр зѳвшәрлгъ кецхәлгънур ирх гидж Советск правительств күләджәнә гидж СССР-н газадин керг-тѳрин министр цааранднъ герчлв.

Ядерн селм сѳрлгъиг уурулхиг туск тѳрт Советск правительствин бәрджәх политикиг болн кедж йовх уүлдвр иг СССР-н Деед Совет чик гидж батлад, США-н Конгресст болн Великобританә Парламентд илгәч дуудвр авб. Атомн болн водородн бомбсиг сѳрлгънә хагъллгъ келгъиг эрк биш уурахин туск зѳвшәллгъ СССР-н, США-н болн Великобританә правительствс хоорнд кехд дѳнъ-тусан кӯргтн гидж западн хойр орн-

нутгин парламентсиг тер дуудврт дууджана. Атомн болн водородн селм сѳрлгъиг уурулгънур болн тер селмиг агслгънас хаюлгънур авч иргч хаалгъ олхин тѳлә, седлвгән авлцхәх парламентс хоорндк комитет гурвн орнутг гаргътха гидж дуудврт келгдджәнә.

Зер-зевиг агслгънас гаргъхиг туск советск селвгәр болн СССР-н Деед Советин дуудвр газадин бармуд болн олн-әмтс икәр сонъмсдж, кӯундвр кеджәцхәнә. Ни тѳвкнун бәәхдән дурта олн-әмтс цугъяр тер тѳрәр мана орн-нутгин политкиг чик гидж омгтагъяр дѳнънджәнә, тер юнъгад гихлә, цуг нарт делкән кесг зун сай улсин сә хәәджәнә гидж египетск „Аль-маса“ гидг газет темдглдж бичджәнә. „Аль-маса“ цааранднъ иигдж бичджәнә: „Цуг орн-нутгудин олн амтс атомн дәнә әәмшгәс гетлдж бәәхәр седджәнә. Ядерн хагърлгъ кедж хәләлгъиг цаг түдәлго уурулхиг тедн некджәцхәнә... Зуг ода советск сонр селвгиг США болн Англъ ягъдж тоолцхана—зѳв гихнъ, эс гидж буру гихнъ—кумн амтид кен сә үзүлхәр бәәхнъ, кен кумн амтнә седвәрин ѳмнәс босджанхнъ—нарт делкән олн-әмтид „үзгддж медгдх“.

Атомн селм сѳрлгъиг уурулхиг тускар мана ѳгсн селвгиг ямаран гидж тоолджахан

западн державс ода бийнъ туслнъ медүлдж келәд угаг-темдглх кергтә. Тер цагларн, тедн тиим зѳвшәрлгънәс мѳлтрдж хуурх аргъ хәәгъәд бәәцхәнә. ООН-а комиссин зер-зевиг агслгънас хаюлгъна подкомитетд орулдж ѳгсн английск селвг тӯг лавлдж медүллжәнә. Атомн сѳрдж хагъллгъиг зогсахин туск зѳвшәлгъ келгъиг орв-одв уга цагт хооран саагъад, зугл тиим хагъллгъ келгъиг эртәснъ кедж темдглджәхмн гидж английск тер селвгт келгдджәнә.

Подкомитетд бәәх советск представитель В. А. Зорин, английск селвгиг авч болшго, юнъгад гихлә, атомн болн водородн селм сѳрлгъиг, зер-зевәр агслгъиг цааранднъ келгъиг закогъяр батлгънур эн авч ирджәнә гидж герчлв. Западн зәрм газетс чигн Англин селвгиг бурушадж бичджәцхәнә.

Атомн селм сѳрлгъиг уурулхиг туск некврмүд ѳдривәс ѳсәд йовна. Эн тускар журналист иигдж герчлв:

—Ядерн селмиг болн ямаран чигн дәәлдәг уурулхиг нег девснъ болгъдж, ядерн сѳрлгъиг уурулхиг тускар нарт делкән зарлсн кампань, цуг орнутгудар гарч йовх ик гидг олн дуудин, амтин сонр гисн нег дунъ мѳн.

Н. ЧИГИРЬ.

Редактор Д. М. МУКЕБЕНОВ.